

ikke op til de 4 Millioner, som den erede Ordfører angav, at Vejenes Bedlighedsbærelse vilde koste i det hele; altsaa Sognevejene vare tagne med; tager man ikke Sognevejene med, men kun Amtsvejene, bliver Forholdet imellem, hvad By og Land hde, som Forholdet mellem 2,280,000 Kr. og 1 Million Kroner.

Jeg skal, før jeg gaar videre, udtale min fulde Tilslutning til den Grundtanke, som jeg har al Grund til at antage, har været den, der har bragt dette Forslag frem, nemlig, at det er ubilligt, at Hartkornet saa at sige alene og i stigende Maal skal bære Amtskommunernes Udgifter. Det er en Erkendelse, som er meget gammel hos mig, den gaar lige saa lang Tid tilbage, som jeg overhovedet har haft med de Sager at gøre, og jeg kan tilføje, at det jo ogsaa er en Erkendelse, som for mit Vedkommende har faaet sine Udtryk deri, at jeg har virksomt medvirket gennem Landkommunallovens § 50, til at ogsaa andet kan inddrages under Bestatningen til Amtsfondene end blot Hartkornet. Men jeg erkender, at det bliver i saa lille et Maal, at man er fuldt berettiget til at sige, at Hartkornet næsten alene bærer Udgiften. Smidlertid for nogle Amters Vedkommende er denne Bestemmelse i Kommunallovens § 50 jo ingenlunde uden Betydning, nemlig for de Amtsradsstres Vedkommende, i hvilke der ligger Handelspladser eller Landsbyer, der have udviklet sig mere eller mindre købstadsmæssigt. Der har det slet ikke saa lidt at betyde, at man ad denne Vej ogsaa kan inddrage denne Befolkning til et fyldigere Bidrag til Amtsfonden end blot gennem Hartkornet. En anden Beslighed har jeg haft til ogsaa at vise min Erkendelse af, at det ikke var billigt, at Hartkornet i saa stort Maal og i stigende Maal skulde bære de Udgifter, som kræves af Amtskommunerne. Det var ved Loven af 1884 — tror jeg, det var — hvorved Staten overtog den betydelige Udgift, der hidtil havde hvilet paa Amtshartkornet, til Sindsygeanstalterne. Det er en Vættelse for Amtshartkornet, som, dersom det i dette Øjeblik skulde bære den Byrde og betale Renten af de Beløb, som Dyfjorens af de ny Sindsygeanstalter have kostet, vilde beløbe sig, antager jeg, i det mindste til 2 Kr. pr. Td. Hartkorn. Jeg antager, at det er den mindste Værdi af den Vættelse, der blev tilvejebragt den Gang.

Vilde man nu spørge: Ja men hvorledes nu gaa videre? — saa ser jeg ikke rettere, end at det, der ligger nærmest for, er netop at undersøge, om og paa hvilken Maade man kan gaa videre ad samme Vej som dem, der blebe betraadte i 1867 og 1884,

det vil altsaa sige undersøge, om og paa hvilken Maade man kan bringe andre Objekter eller Personer til at bidrage til Amtsudgifterne end dem, man rammer blot gennem Hartkornet. Det er den ene Vej. Den anden Vej er den at undersøge, om og hvilke Udgifter, som nu paa hvile Amtsfondene, der efter deres Bestaaenhed hensigtsmæssigt kunde overtages af Statskassen. Det vilde være at følge de gamle Spor, og jeg antager, at naar man med god Vilje vilde forsøge derpaa, vilde man vel ogsaa kunne finde ud deraf. Jeg skal straks gøre den Bemærkning, at det ikke er løse Øringer af mig, men at de Bemærkninger, jeg her gør, slutte sig til Undersøgelser, til Forberedelser, som Regeringen allerede har truffet. Saa meget er jo allerede klart, at det er i høj Grad ønskeligt gennem det her i Tinget foreliggende Lovforslag, angaaende den kommunale Bestatning at finde et bredere og solidere Grundlag for Bestatningen i Amtskommunerne, hvorved jeg blandt andet tænker paa at saa de andre Ejendomme i Sognekommunerne med ind under Skatteligningen, og hvorved jeg ogsaa tænker paa at saa Forpligtelse bragt til Vej og ogsaa i Sognekommunerne til at gøre Rede for Statthydernes Indtægter, noget, der jo ikke eksisterer nu i Sognekommunerne. Sognekommunernes Bestatning paa Personer foregaar jo efter Formue og Beslighed, og det er fuldstændig overladt til Kommunernes eget Støn, om de ville paalægge Staten efter forudgaaet Ansættelse af en Indkomst eller ikke. Man ved intet om Indkomsten, ingen har Ret til at fordrø noget oplyst, og man kan heller ikke fremstafte nogen Oplysning. For mig staar det som meget ønskeligt, om man ved Behandling og Vedtagelse af det Lovforslag, der nu foreligger, kunde komme til Bestatningsregler for Landkommunerne, der ere mere tilfredsstillende end de, vi nu have, og jeg ser ikke, hvad der egentlig skulde være til Hinder for, naar man først finder ud af at saa en sikker Ansættelse, baade af Skatteindvidernes Indkomster og af andre faste Skatteobjekter end Hartkornet, at man da brugte disse Skatteobjekter ogsaa til Bestatning i Amtskommunerne, enten direkte eller i alt Fald indirekte ad lignende Vej som den, § 50 i Loven af 1867 bestemmer, men vel at mærke langt mere effektivt; thi hvad der kan indvendes mod den gældende Bestemmelse i Loven af 1867 er, at den vel rammer Kommunerne, men i mange Kommuner for en saa overvejende Del kun rammer Hartkornet, at det er, om ikke illusorisk, saa dog temmelig ubetydeligt, hvad man faar frem af Stat andet end Hartkorns-